

Volitve so priložnost, da kaj storimo zase

V sodobni Sloveniji ima človek vsak dan znova občutek, da ne more ničesar narediti, da bi spremenil razmere v državi, za katere je značilno, da vsaj tretjina ljudi živi v vsak dan večji stiski, da si lastniki kapitala še vedno delijo mastne odpravnine, nagrade in plače. Dobilni sloj zdravnikov, ki so pozabili na Hipokratovo prisego in brez vsakršnih zadržkov obirajo tiste, ki lahko plačajo, ter znižujejo zdravstvene pravice tistim, ki tega ne morejo. Upravljanje zavarovalnice Vzajemna jasno kaže, kam so podjetni fantje poleg svojih žepov še tlačili denar, saj te dni politika skriva in na hitro pripravlja spet nov intervencijski zakon, ki naj bi tokrat ustavil preveč radovedne lastnike, se pravi nas. Pri tem pa zakona, ki so ga sprejeli junija lani, še preizkusiti nismo mogli. Nasilno tlačijo Vzajemno, sicer neprofitno zavarovalnico, med profitne zavarovalnice, ki pa tja sploh ne sodi. Agencija, ki naj bi nadzorovala, kaj zavarovalnica počne, pa po novem zakonu ne bo nikomur odgovorna za svoje delo. Vemo pa, kako je nadzorovala Vzajemno. Videti je, kot da si novodobna elita, ki zlorablja demokracijo, lahko privoščijo karkoli, vse.

Pa le ni vse tako črno. Civilna družba ima možnosti, da poseže v dogajanja in ubrani pravice odrinjenih in zlorabljenih. Mora pa se organizirati, različne skupine se morajo povezati med seboj, se dogovoriti o programu pritiska na tiste, ki odločajo, vztrajati mora na svoji poti. Pri tem se mora zavedati, da bodo ti, ki vladajo in imajo denar, storili vse, da bi utišali civilno družbo, skregali med seboj posamezne skupine, jih podkupili ali jih skušali diskriminirati.

Pred nami so občinske volitve. Odločitev, kdo bo izvoljen, je lahko tudi v rokah nas, upokoencev, če se bomo dogovorili, koga bomo podprli v kandidaturi za župana, komu bomo dali naše glasove za svetnike in katere iz mlajših generacij bomo podprli. Če hočemo obdržati državo medsebojne solidarnosti in sožitja, moramo jasno ločiti tiste, ki hočejo zgolj služiti in povečevati svoje premoženje, od tistih, ki hočejo kaj storiti za skupnost in njeno dobro. Temeljna značilnost politika je, da zna svoje interese podrežati interesom skupnosti, katere probleme ureja. Tisti poslanci državnega zbora, občinski svetniki in župani, ki so se obogatili v času, ko so v politiki in ko imajo na voljo informacije, ki jih navadni ljudje nimamo, ne sodijo v politiko.

V društvih upokoencev smo dobro organizirani. Sedimo skupaj, pretehtajmo početje tistih, ki so štiri leta sedeli v občinskem svetu ali nam županovali. Izločimo tiste, ki jim te funkcije pomenijo zgolj sredstvo za bogatenje lastnega premoženja. Dogovorimo se, koga bomo podprli, pogovorimo se z drugimi društvi v domačem kraju (z gasilci, z društvi bolnikov, z aktivom kmečkih žena, s kulturnimi in športnimi društvi ...). Zakaj stranke uspevajo kljub temu, da so se vse po vrsti izrodile v izkoriščevalce dobronamernosti in zaupljivosti civilne družbe? Ker se znajo organizirati, ker znajo interese članov podrežati vodstvom strank, ki pa so, kot lahko vidimo vsak dan znova, vsa po vrsti zlizana s kapitalom.

Nehajmo slediti strankam in njihovim načrtnim razprtijam, v katere nas potiskajo, odločajmo se po svoje - za svobodno, pošteno in prijazno Slovenijo.

Mateja Kožuh Novak

vsebina

Društvena obvestila	2
Ohranite Vzajemno zavarovancem	3
S seje UO ZDUS	4
Poročilo Starejši za starejše	6
S seminarja na Malti (3)	8
Podaljšanja javne razprave ne bo	10
Sklepi sej ZDUS	14

Društvena obvestila

10. festival za tretje življenjsko obdobje

Cankarjev dom bo med 29. septembrom in 1. oktobrom 2010 že desetič odprl vrata medgeneracijskemu sožitju, ustvarjalnosti in izmenjavi idej. Časovno in vsebinsko se festival navezuje na 1. oktober, ki je mednarodni dan starejših, in na 3. oktober, mednarodni dan otroka, rdeča nit letošnjega festivala pa je evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti.

Festival za tretje življenjsko obdobje je največja tovrstna prireditev v Evropi. Njegov namen je vzpostaviti medgeneracijski dialog in poskrbeti za večjo socialno vključenost starejših.

Ob desetem rojstnem dnevu se je festival preoblekel v živahne barve, dobil pa je tudi novo spletno stran, na kateri boste lahko spremljali utrinke z minulih festivalov, našli koristne informacije in spremljali potek jubilejnega festivala od priprav pa vse do zaključka.

Da bo festivalsko dogajanje še pestrejše in zanimivejše kot v minulih letih, vas vabimo k sodelovanju. Skrite talente boste lahko predstavili na odprtih odrih. Nasvete in napotke boste delili na odprtih delavnicah in predavanjih; za tiste, ki lovite trenutke skozi fotografski objektiv, pa se obeta fotografski natečaj. Posebej bodo nagrajeni posamezniki, ki s svojimi dejanji skrbijo za lepši dan sočloveka in med generacijami gradijo mostove. Zanje so pripravili

V mobilnik si vtiskajte ICE!

Vozniki reševalnih vozil so opazili, da ima večina poškodovancev v nesrečah pri sebi mobilni telefon. Pri poškodovancih, ki so v nezavesti, reševalci z dolgega seznama števil na mobilnem telefonu ne morejo ugotoviti vedno, koga naj obvestijo o nesreči.

Reševalci in zdravniki zato predlagajo, da si vsak v imenik svojega mobilnega telefona vstavi kontaktno osebo pod mednarodno priznanim psevdonimom ICE (In Case of Emergency). Pod tem imenom vnesite klicno številko osebe, ki naj jo v primeru nesreče pokličejo reševalci, gasilci ali policisti. Lahko izvedljivo, nič ne stane, lahko pa veliko pomaga!

Prosimo, posredujte to sporočilo naprej svojim prijateljem in znancem.

RK Slovenije

medgeneracijski natečaj Mlado srce za nasmeh starejših in Plemenito zrelo srce za nasmeh mlajših. K sodelovanju lahko povabite tudi svoje vnuke in otroke, ki bodo lahko pustili prosto pot domišljiji na likovnem in literarnem natečaju. Priložnost bodo dobili tudi dijaki in študentje, ki bodo svoja kritična razmišljanja o starejših in socialni izključenosti strnili v raziskovalnih nalogah. Vse tri dni festivala bo potekala konferenca z naslovom Pot do blaginje in socialne vključenosti starejših, ki se je lahko udeležite kot slušatelj ali kot predavatelj. Ne na zadnje, če radi širite svoja obzorja in znanstva, vas vabimo, da se ustvarjalcem festivala pridružite kot prostovoljci. Več o 10. Festivalu za tretje življenjsko obdobje, o natečajih ter drugih možnostih sodelovanja in o obisku najdete na spletnem naslovu www.f3zo.si.

Tjaša Gračner

tel. štev.: 01/620 36 83, e-mail: tjasa.gracner@f3zo.si

Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Vsekakor se bodo tudi upokojenci po svojih možnostih aktivno udeležili največje čistilne akcije doslej. Akcija bo 17. aprila 2010, priprave in pomoč prostovoljcev pa so zelene takoj, saj so priprave nanjo že v polnem razmahu. Po sestanku s predstavnico gibanja »Očistimo Slovenijo v enem dnevu«, smo se dogovorili, da so prednostne naloge, pri katerih bi se upokojenci lahko aktivno vključili, naslednje: kartiranje in obveščanje, kje so divja odlagališča odpadkov (to bo aktualno tudi po 17. 4. 2010), koordinacija akcije na zbirnih mestih, kjer bi upokojenci lahko pomagali lokalnemu koordinatorju, čiščenje manjših odpadkov z zelenic, z okolice društvenih prostorov, okolice domov, okoliških parkov in gozdov.

Vsak od udeležencev bo glede na sposobnost in pripravljenost, da sodeluje, dobil tudi ustrezno opremo (rokavice, vrečke za smeti, navodila lokalnega koordinatorja).

Vsi se lahko prijavijo kot sodelujoči na spletni strani: <http://www.ocistimo.si/Registracija-pomagaj-pri-ciscenju.aspx> - kjer je možna prijava skupin in posameznikov.

Na naslednjem naslovu pa si lahko na internetu ogledate, kako v tem trenutku poteka akcija v vašem kraju: <http://www.ocistimo.si/Kako-gre-vasi-obcini.aspx>

Zahteva: ohranite Vzajemno zavarovancem!

Ob predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu je Zveza društev upokoencev Slovenije poslala generalnemu sekretariatu vlade republike Slovenije in ministrstvu za finance, za zdravje in za pravosodje naslednji dopis:

Zadeva: *Pripombe na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-H)*

Iz predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-H) je mogoče razumeti, da so pripravljavci predloga omejenega zakona vodili različni interesi, ki naj bi jih zavarovali z zakonom. Razumemo uskladitev slovenske zakonodaje s področja zavarovalništva s pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, razumemo ureditev delovanja posebne zavarovalnice, ki se bo ukvarjala z upravljanjem pokojninskih skladov, s katerimi je doslej upravljal sedaj KAD.

Ne razumemo pa, zakaj je treba v tem zakonu tako podrobno vnašati upravljanje vzajemnih zavarovalnic. Imamo samo eno zdravstveno zavarovalnico, in to Vzajemno, ki je v lasti članov. To pomeni, da je zasebna ustanova. V Evropi imamo številne vzajemne zavarovalnice, njihovo upravljanje prek skupščine je različno, zato je v evropski zakonodaji in v zakonodaji posamezne države zgolj predvidena oblika odločanja prek skupščine članov ali skupščine zastopnikov. To nam v Sloveniji omogoča tudi zdajšnja zakonodaja s področja zavarovalništva. Nikakor pa ni z nobenim zakonom predpisano, kateri način mora vzajemna zavarovalnica upoštevati in uveljaviti v svojem temeljnem aktu. Število članov vzajemne zavarovalnice ni merilo, kakšen način odločanja prek skupščine bo uporabila posamezna zavarovalnica. Ta odločitev je prepuščena članstvu zavarovalnice, ki ima to urejeno in zapisano v svojih temeljnih aktih.

Predlagatelj v predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-H) povzema rešitev po nemškem zakonu o zadrukah (!), ki pravi, da je za več kot 1.500 članov primerno uporabiti način odločanja na skupščini prek zastopnikov, nikakor pa ne zahteva, da je treba to rešitev tudi uporabiti. Zakon o zadrukah sploh ni primeren, še manj pa uporaben za področje zavarovalništva, še najmanj pa za vzajemne zavarovalnice.

Iz omenjenega sledi, da ima predlagatelj povsem drugačne interese in motive za uzakonitev načina sklicevanja in odločanja na skupščini zdravstvene zavarovalnice Vzajemna.

Da ta trditev drži, lahko sklepamo iz naslednjih določil predloga zakona: Prikaz neresničnega stanja o sklicevanju skupščin zdravstvena zavarovalnice Vzajemna kot podlage za spremembo zakona, je nesprejemljiv in zavajajoč tako za vlado RS, kot za državni zbor. Ker je bila udeležba na sklicanih skupščinah Vzajemne v času od leta 2007 do maja 2009 res skromna, dvomljiva pa je bila tudi struktura prisotnih članov in posameznih pooblaščenec članov zdravstvene zavarovalnice Vzajemna, je državni zbor v juniju 2009 sprejel zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-G), objavljen v Uradnem listu RS, št. 49/2009, dne 29. 6. 2009. Z določili v tem zakonu so bila razveljavljena vsa dotlej zbrana pooblastila članov Vzajemne, dana pooblaščenecem. Omenjeni zakon natančno predpisuje način zbiranja pooblastil, določa posamezne roke za najavo in izročitev pooblastil upravi družbe ter predpisuje, kdaj so pooblastila nična.

Predvidel je tudi način sklica izredne skupščine, če se članstvo zdi potreben tak sklic. Po tem zakonu sta bili sklicani dve skupščini. V mesecu

avgustu 2009 se je na skupščino prek pooblaščenec prijavilo več kot 6.000 članov Vzajemne, na skupščino, sklicano za 6. 11. 2009, pa se je prijavilo individualno in prek pooblaščenec več kot 23.000 članov. Ta dejstva je predlagatelj zakona spregledal, še več, zanemaril je omenjeni sprejeti zakon, ki omogoča demokratično izvedbo skupščine Vzajemne brez vpliva posameznikov ali uprave in zaposlenih družbe.

Trditev, da se je zdajšnja ureditev skupščine družbe za vzajemno zavarovanje pokazala kot neustrezna, je, milo rečeno, laž, je neresnična in zavajajoča.

Krepi se nam občutek, da posamezne skupine zainteresiranih ne dovolijo niti testirati v juniju 2009 sprejetega zakona. Na tej podlagi sklepamo, da se je nekdo v Sloveniji povzpел nad vlado in državni zbor.

Nadalje predlagatelj v obrazložitvi zakona navaja, da so bile upoštevane vse pripombe in predlogi civilne družbe. To pa ne drži, saj Zveza društev upokoencev Slovenije kot največja predstavnica civilne družbe, ki je članstvu Vzajemne skušala pomagati pri urejanju razmer v Vzajemni, sploh ni bila obveščena, da se pripravlja zakon!

Tudi znotraj članstva prihaja do razlik, odvisnih od števila let v zavarovanja, kar pa s stališča ustavnosti ni sprejemljivo.

Nesprejemljivo je tudi, da zakon omogoča predsedniku in članom senata ter strokovnim delavcem Agencije za zavarovalni nadzor, ki opravljajo posamezna dejanja v postopkih odločanja o posameznih zadevah, za katere je po tem ali drugem zakonu pristojna AZN, da ne odgovarjajo za škodo, ki jo povzročijo strankam ali drugim osebam pri opravljanju dejanj v teh postopkih.

Zakon tudi omogoča, da so lahko vnovič imenovani člani izredne uprave, ki jih imenuje AZN. Ali to pomeni, da je »lahko« izredna uprava v zasebni družbi imenovana za neskončnost?

Absurdno je tudi določilo, da lahko AZN začne postopek prisilne likvidacije, če se družba za vzajemno zavarovanje, ki je družba članov (lastnikov) in ima več kot 1.500 članov, ne organizira in ne sklicuje skupščine po predlaganem zakonu,

Iz vsega povedanega lahko sklepamo, da se predlagatelj omenjenega zakona sploh ne zaveda posledic takih rešitev ali uzakonitve absurdov. Ali to pomeni, da bi lahko AZN likvidirala družbo, če bi se članstvo vzajemne družbe odločilo in ne bi uskladilo svojih aktov s predlaganim zakonom ter tako postavilo v nemogoč položaj celotno zdravstveno varnost prebivalstva Slovenije?

Spričo vsega tega predlagamo, da zakonodajalec iz omenjenega zakona izloči celotno vsebino, namenjeno vzajemnim zavarovalnicam.

Zdaj veljavni zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-G) že omogoča edini vzajemni zavarovalnici v Sloveniji, to pa je Vzajemna, demokratično odločanje vseh članov družbe. Vzajemna zdravstvena zavarovalnica je po zdajšnjem zakonu že uskladila svoj temeljni akt.

Če bi želeli zakonsko urediti vse morebitne vzajemne zavarovalnice, ki bi jih na daljši rok ustanovili v Sloveniji, je to mogoče storiti po normalnem, rednem postopku in ne po izrednem postopku - torej bolj evropsko, kot je to v zdajšnjem predlogu.

Podpredsednik ZDUS:

Mirko Miklavčič

Predsednica ZDUS:

dr. Mateja Kožuh Novak, dr. med.

Ljubljana, 15. 3. 2010

S seje UO ZDUS

Upravni odbor ZDUS je 16. marca na seji, ki so se je udeležili tudi predsedniki komisij ZDUS in člani kolegija predsednice, obravnaval in z manjšimi popravki potrdil delo ZDUS v minulem letu, načrt dela za leto, finančno poročilo za lani in načrt za leto 2010 ter poročila in načrte dela komisij ZDUS. Omenjena gradiva mora potrditi še zbor članov ZDUS.

Zagovorništvo pravic starejših

Predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak je v poročilu poudarila, da so k boljši prepoznavnosti zveze pripomogle predvsem aktivnosti, povezane s projektom Vzajemna. »Dosegli smo,« je poudarila predsednica dr. Mateja Kožuh Novak, »da je postalo poslovanje Vzajemne bolj transparentno in se, kar je najbolj pomembno, vrnilo k porabi zbranega denarja za namene, zaradi katerih je Vzajemna nastala. Pokazali smo na temeljni problem slovenske družbe, na odvisnosti politike od kapitala. To je bil tudi razlog,« je obžalovala, »da nas je politika z uvedbo izredne uprave zavrla v naših dejavnostih.«

Osrednja naloga ZDUS v minulem letu je bilo zagovorništvo pravic starejših in večanje vpliva civilne družbe na oblikovanje ter sprejemanje zakonov in aktov, ki neposredno vplivajo na kakovost življenja starejših. Da bi dosegli bistven premik, so člani UO največ pozornosti namenili izboljšanju javne podobe organizacije, komunikacij med zvezo, vlado in parlamentom, povezovanju ZDUS z drugimi nevladnimi organizacijami in vključevanju čim večjega števila članov zveze v dejavnosti aktivnega državljanstva.

Nevzdržni gmotni položaj starejših: V nadaljevanju predstavitev poročila za leto 2009 je dr. Mateja Kožuh Novak povedala, da je ZDUS skozi vse leto opozarjala javnost, vlado in parlament na nevzdržen gmotni položaj starejših, na napačno podobo o staranju in starejših, ki jo nekateri neodgovorno ustvarjajo med mlajšimi, ter na pomembno vlogo starejših v družbi in v nacionalni ekonomiji. Pri tem je dr. Mateja Kožuh Novak dejala, da je »ZDUS v javnosti in na pogovoru s predsednikom vlade protestirala zaradi polovične zamrznitve pokojnin, na katero je pristala stranka DeSUS v imenu upokojencev, ne da bi se posvetovala z nami in ne da bi upoštevala našo izrecno zahtevo, da vlada ne sme začeti varčevanja pri najbolj revnih.«

Kar zadeva stike z ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, se ti postopoma izboljšujejo. V letu 2009 so bila ustanovljena štiri skupna delovna telesa: na področjih domskega varstva, invalidske problematike, pokojninske zakonodaje in podpore aktivnostim medsebojne pomoči starejših v lokalni skupnosti. Prav tako se je izboljšalo sodelovanje z ministrstvom za zdravje. Člani komisije ZDUS za zdravstvo so vse leto sodelovali pri nastajanju zakona o zdravstveni dejavnosti. Tako je ZDUS o pričakovanjih starejših kar trikrat obvestila predsednika vlade, dvakrat predsednika države in enkrat ministra za razvoj; slabše pa je bilo sodelovanje z ministrstvi za znanost in tehnologijo, za javno upravo in z ministrstvom

za šolstvo in šport. Dvakrat so se predstavniki ZDUS srečali še z ministrom za finance in po enkrat z ministrom za gospodarstvo in s predsednikom državnega zbora, ob nastajanju zakonov in predložitvi v evropski parlament pa še s poslanci poslanskih skupin DeSUS, SD, Zares, LDS in SLS.

ZDUS je lani s tremi predstavniki vnovič vstopila v nadzorni svet KAD, izvolili so tudi nove predstavnike v skupščine pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja ter nepremičninskega sklada, svojega predstavnika je ZDUS uspelo vključiti tudi v nadzorni svet zavarovalnice Triglav.

Festival za tretje življenjsko obdobje: Za člane ZDUS je zelo pomemben Festival za tretje življenjsko obdobje, saj je to priložnost, da se med festivalskim dogajanjem srečujejo z vrhom slovenske politike in da vplivajo nanjo, da bi postala bolj občutljiva za tegobe starejših. »Seveda pa v času, ko politično-kapitalske naveze načrtno razslojujejo prebivalstvo in prepuščajo čedalje več najbolj ranljivih samim sebi, uspehi niso hitri,« je ugotavljala dr. Mateja Kožuh Novak, zato po njenem prepričanju ne sme popustiti pritisk civilne družbe, temveč se mora stopnjevati, posegati mora po sodobnih metodah vplivanja na tiste, ki odločajo.

Delo zveze: Kot velik uspeh pri delu vodstva ZDUS je dr. Mateja Kožuh Novak označila, da je ZDUS končno le uspelo do sredine leta zagotoviti strokovno pomoč komisijam za zdravstvo, kulturo, mednarodno sodelovanje, kadrovske in pokojninske komisiji, do konca leta pa še vsem drugim komisijam.

Starejši za starejše: V projekt Starejši za starejše, ki ga sofinancirajo ministrstvo za delo, pokojninski zavod, FIHO in občine, so lani vključili 42 novih društev, s 195 DU pa je pokritih že 60 odstotkov Slovenije. Lani je 2.042 prostovoljk in prostovoljcev opravilo 61.688 obiskov in zagotovilo pomoč v 11.173 primerih. Dejavnost se je povečala in okrepila tudi s projektom ZDUS AOBIS, ki skrbi za promocijo alternativnih bivalnih oblik starejših.

Kako naprej?

Obramba socialne države: Rdeča nit prizadevanj in aktivnosti ZDUS bo po besedah predsednice dr. Mateje Kožuh Novak še naprej obramba socialne države. S tem povezano namerava ZDUS stopnjevati pritisk civilne družbe na vse, ki odločajo. Največ pozornosti nameravajo letos nameniti sprejemanju zdravstvene zakonodaje, pri čemer je po mnenju dr. Mateje Kožuh Novak potrebno jasno ločiti javno in zasebno zdravstvo, kar je temeljni pogoj za to, da bi polovici upokojenega prebivalstva zagotovili dostop do zdravstvenih storitev. ZDUS si bo prav tako prizadevala za izboljšanje dela javnih služb na področju sociale. »V svete domove za starejše moramo vključiti več naših članov, ki jih moramo povezati v mrežo na pokrajinski in republiški ravni, z njimi delati, se dogovarjati o enotnih stališčih in jih zagovarjati pri nadzoru dela domov za starejše,« je podarila dr. Mateja Kožuh Novak.

Zagotavljanje učinkovitega pokojninskega

sistema: ZDUS namerava intenzivno spremljati prestrukturiranje KAD, slediti, kaj se dogaja s sredstvi upokojencev v zavarovalnici Triglav, budno spremljati nastajanje nove pokojninske zakonodaje in se povezovati z mlajšimi generacijami za oblikovanje pravičnega pokojninskega sistema, ki bo vsakomur omogočal dostojno preživetje. Za letos si je ZDUS zadala, da prepriča poslance, da iz zdaj veljavne zakonodaje umaknejo 151. člen zakona.

Izboljšanje bivanjskih razmer starejših: ZDUS namerava nadaljevati aktivnosti za osveščanje starejših o alternativnih možnostih bivanja. Zato namerava ZDUS pripraviti načrt javne promocije alternativnih oblik, poiskati sredstva za promocijo in sredstva za financiranje eksperimentalnih projektov novih oblik bivanja. Bolj pozorna bo tudi pri spremljanju dela nepremičninskega sklada ZPIZ, na nastajanje nove davčne zakonodaje na področju nepremičnin, ki lahko prav starejše zelo prizadene.

Izboljševanje možnosti vnovičnega vključevanja upokojencev v delovni proces: Po treh letih prizadevanj ZDUS je vlada konec minulega leta le pripravila predlog zakona o malem delu, ki naj bi povečal možnosti društev upokojencev, da razvijejo servisno dejavnost medsebojne pomoči starejših in za vnovično vključevanje upokojenih v delovni proces. V ta projekt se ZDUS vključuje v povezavi s študenti in delavci, da bo zakonodajalec upošteval pričakovanja in potrebe vseh generacij.

Utrjevanje medgeneracijskega sožitja in sodelovanja: Strokovni stiki s sindikati in s študenti postajajo trajna oblika sodelovanja, saj bo le tako mogoče razvoj Slovenije usmeriti v vsem prebivalcem prijazno državo. »V društvih upoko-

jencev imamo vse možnosti, da postanemo pobudniki medgeneracijskega sodelovanja v lokalni skupnosti. Nekaj primerov dobre prakse že imamo,« pravi dr. Mateja Kožuh Novak.

Povečevanje ugleda prostovoljnega dela: Prizadevanja ZDUS temeljijo na prostovoljstvu. Zato mora biti ena od prednostnih nalog prav povečanje veljave prostovoljstva v slovenskem prostoru in izboljšanje delovnih razmer prostovoljcev.

Finance

Lani je imela Zveza društev upokojencev Slovenije 834.377 evrov prihodka, kar je 56 odstotkov predvidenega priliva, in za 454 evrov manj odhodkov; za letos pa zveza načrtuje bistveno višji priliv, in to 3.788.559 evrov. ZDUS je lani posloval uravnoteženo, plan pa so želje, seštevek predvidenih prilivov iz naslova projektov, ki pa šele morajo biti potrjeni in sprejeti. Če bodo potrjeni vsi predlagani projekti, kar pa je bolj ali manj pobožna želja, se bodo prihodki bistveno zvišali, seveda pa stroški tudi.

V nadaljevanju seje je upravni odbor ZDUS prisluhnil poročilom o delu komisij in se seznanil z načrti dela za letos. Prav tako je potrdil poročilo delu poslovanja zavoda Vzajemnost, katerega solastnik je, izdaja pa za starejše mesečnik z enakim imenom. Upravni odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da je naklada revije Vzajemnost naraščala tudi v časih, ko naklade drugih časopisov padajo.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Pojasnilo SAZAS

Iz članka z naslovom Na obisku pri Pahorju in Lahovniku, objavljenega 9. 3. 2010, sledi, da se minister Lahovnik strinja, da je treba plačevanje avtorskih pravic urediti tako, da ljubiteljska kultura ne bo zamrla. Tudi SAZAS zagovarja stališče, da je treba ljubiteljsko kulturo spodbujati, za kar bi morala imeti več posluha država, s tem pa tudi nameniti finančna sredstva za slovensko kulturo. Avtorji glasbenih del so tudi del kulture, in to pomemben del, saj so prav oni ti, ki ustvarjajo glasbena dela. Tudi zanje bi država morala imeti posluh, vendar glasbenim avtorjem država ne namenja nobenih sredstev. Avtorska glasbena dela je v mnogih primerih že lahko uporabljati zastonj, kot na primer pri pouku, pa čeprav je šola (že ponekod) plačljiva, celo v glasbenih šolah, ki so prav tako plačljive, in v vrtcih, za katere je treba odšteti precejšnje zneske. Avtorska glasbena dela je torej mogoče uporabljati zastonj tudi tam, kjer je sicer potrebno vse druge stroške plačati. Po drugi strani pa se zdaj celo kulturna društva javno zavzemajo, da bi bila zasebna lastnina glasbenih avtorjev zastonj tudi na prireditvah, ki jih pripravljajo kulturna društva. Hkrati se o tarifi za uporabo glasbe ne nameravajo pogovarjati s SAZAS, pač pa to problematiko urejajo prek politike in političnih strank. Kot razlog, zakaj bi morala biti avtorska dela zastonj,

navajajo ohranjanje kulturne dediščine, zato želimo navesti zakonsko definicijo kulturne dediščine, kot sledi iz zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/2008), in sicer: »so dediščina dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih Slovenke, Slovenci, pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti, ter druge državljanke in državljani Republike Slovenije opredeljujejo kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Dediščina vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas. Živa dediščina predstavlja naslednje vrste: ustno izročilo in ljudsko slovstvo, uprizoritve in predstavitve, šege in navade, gospodarska in obrtniška znanja, znanje o okolju, kulturni prostor.«

Ker zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (UPB-3, Uradni list RS, št. 16/07) v 59. členu jasno določa, da avtorska pravica traja za avtorjevega življenja in 70 let po njegovi smrti, je nesporno tudi dejstvo, da lahko kulturna društva zastonj uporabljajo vsa starejša dela.

Združenje SAZAS, Združenje skladateljev in avtorjev za zaščito glasbene avtorske pravice Slovenije, Trzin

Starejši za starejše v letu 2009

Večina starejši si želijo preživeti starost doma, v svojih gospodinjstvih. Odhod v dom je za starejše v veliki večini primerov izhod v sili, ko si doma ne morejo več zagotavljati dovolj pomoči.

Upokojeni strokovnjaki in strokovnjakinje Slovenske filantropije, Združenja za promocijo prostovoljstva in Zveze društev upokojenecv Slovenije so pred desetimi leti začeli razvijati projekt medsebojne pomoči starejših, da bi lahko čim dlje ostali v domači oskrbi. Zamisel so razvijali v petih projektih od leta 1995 dalje, v zdajšnji obliki pa jo uresničujemo od leta 2004.

Cilji projekta:

- spoznati potrebe starejših, ki živijo doma;
- poiskati tiste, ki ne znajo, ne morejo ali nočejo poiskati pomoči;
- vzpostaviti stalen stik z javnimi službami in drugimi nevladnimi organizacijami (RKS, Karitas) in jim posredovati podatke o potrebah, če seveda obiskani soglašajo s tem;
- organizirati pomoč v lastnih vrstah (servisna dejavnost, delavnice, obiski osamljenih);
- seznanjati lokalno skupnost o kakovosti življenja in potrebah starejših, ki živijo doma;
- zagotoviti nadzor civilne družbe nad delom vseh, ki se ukvarjajo s pomočjo na domu.

Prikaz števila vključenih DU v projekt v letu 2009

Pokrajina	Število DU	Število DU v projektu	Odstotek
Pomurje	32	14	43,8
Spodnje Podravje	42	31	73,8
Zgornje Podravje	59	11	18,6
Dolenjska in Bela Krajina	33	18	48,5
Primorska	54	32	59,3
Notranjska	10	10	100,0
Gorenjska	46	19	41,3
Osrednja slovenska pokrajina	76	17	22,4
Posavje	13	9	69,2
Zasavje	9	8	88,9
Koroška in Šaleška dolina	24	11	45,8
Celjsko	73	20	27,4
Aktivi in klubi	28	2	7,1

V šestih letih, odkar poteka projekt v zdajšnji obliki, je uspelo povečati število vključenih društev upokojenecv od 12 v letu 2004 na 195 v letu 2009. V projektu delajo 2.203 prostovoljke in prostovoljci. Zaposleno imajo tajnico projekta, od oktobra 2009 pa iz javnih del še njeno pomočnico, saj en sam človek ni mogel več obvladovati dela. Projekt pod vodstvom Rožce Šonc, Anke Ostrman in Angelce Žiberna vodijo upokojeni strokovnjaki različnih strok.

Prostovoljke in prostovoljci v projektu obiskujejo starejše na območjih, kjer živi v svojih gospodinjstvih ali skupaj z otroci in vnuki 128.999 starejših, to je 64 odstotkov vseh starejših od 69 let v Sloveniji, doslej pa so vsaj enkrat obiskali 82.240 starejših (64 odstotkov).

Projekt so presenetljivo dobro sprejeli v lokalnih skupnostih. Koordinatorji v društvih skušajo motivirati župane v občinah, da bi ustanovili lokalno interdisciplinarno koordinacijo, v njej pa skušajo povezati vse javne in nevladne organizacije, ki se ukvarjajo s problematiko staranja, da bi tako zagotovili čim bolj kakovostno in čim bolj racionalno pomoč tistim, ki jo potrebujejo.

Pokrajina	Lani prijavljena DU v projekt	Še razmišljajo o vstopu
Pomurje	Moravske Toplice	
Sp. Podravje	Zarja – Kog	Pragersko
	Gorišnica	
	Ptujska gora	
Zg. Podravje	Malečnik	Benedikt
	Maribor – Tabor	Cerkvenjak
	Skoke	Lenart-Leskovec-Stari Log
	Sv. Ana	Rogoza
	Sv. Trojica	Sp. Kungota
	Velka	Zg. Kungota
	Voličina	
	Zg. Ložnica	
Primorska	Bovec	
	Jagodje – Dobrava	
	Sežana	
	Žusterna	
	Semedela	
Gorenjska	Dovje - Mojstrana	
Ljubljana	Dravje	Ljubljana –Vič
	Medvode	Vodice
	SKB	
Posavje	Senovo	
Koroška in Savinjska	Črna na Koroškem	Rogatec
Celje – vzhod:	Aljažev hrib	
	Vitanje	
	Vojnik	
	Slivnica pri Celju	

Prikaz opravljenega dela v projektu v letih 2004 do 2009

Leto poteka projekta	Št. vključenih društev	Št. delovnih enot	Št. prostovoljk in prostovoljcev	Št. starejših od 69 let, ki živijo v zajetih območjih	Št. zajetih starejših	Odstotek zajetih	Št. starejših, ki so jim pomagali
2004	16	12	156	18.374	7.203	39,2	
2005	43	38	632	32.905	17.725	53,9	1.315*
2006	87	72	1.153	58.744	31.879	54,3	8.787
2007	117	96	1.540	90.150	50.982	56,6	9.951
2008	153	124	1.708	102.083	68.070	66,7	13.314
2009	195	157	2.223	126.999	88.027	69,3	11.129

* Število pomoči v letih 2004 in 2005

Društva upokojencev, ki so bila doslej zelo dejavna v prizadevanjih za promocijo zdravja svojih članov, so začela v projekt vključevati tudi tiste svoje člane, ki zaradi bolezni ali invalidnosti niso mogli sodelovati v rednih aktivnostih društev. Še več, s tem projektom se društva odpirajo v svoje okolje, saj v svoje aktivnosti in v organizacijo pomoči vključujejo vse starejše, ki to želijo, pa naj bodo člani lokalnega društva upokojencev ali ne.

Zaključki

Starejši lahko naredijo veliko za izboljšanje kakovosti življenja vrstnikov in njih samih. Prostovoljno delo človeka oplaja, mu daje občutek koristnosti in lastne izpolnitve. Potrebuje pa delo prostovoljcev, dobro organizacijo, izobraževanje prostovoljcev, psihološko pomoč prostovoljcem, kritje stroškov prostovoljcev (potni in materialni stroški) in dobro logistično podporo. Za ta dela pa so potrebna sredstva. Veliko lokalnih skupnosti je sprejelo projekt kot pomoč starejših pri spremljanju kakovosti življenja najšibkejših in kot pomoč pristojnih organov lokalne skupnosti in javnih ter zasebnih zavodov. Zato bodo

morali počasi preiti iz projektnega načina zagotavljanja sredstev za delo pri projektu v stalnejšo obliko financiranja te prepotrebne humanitarne in ekonomsko učinkovite dejavnosti, saj z aktivnostmi v projektu omogočamo starejšim, da dlje časa niso odvisni od pomoči lokalne skupnosti in države, da so bolj zdravi. Vključevanje prostovoljstva v reševanje problematike najbolj občutljivih skupin prebivalstva pa je tudi bolj gospodarno in tudi bolj učinkovito.

Projekt Starejši za starejše

Če ste se odločili ali se odločate, da se nam boste pridružili, izpolnite prijavnico in jo pošljite na naslov: ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana.

Prijavnico najdete v januarski številki ZDUS plusa.

Študenti in upokojenci o malem delu

Vodstvi Študentske organizacije Slovenije in Zveze društev upokojencev Slovenije sta sprejeli skupno stališče do predloga zakona o malem delu. ZDUS podpira prizadevanja študentov, da bi študentsko delo uredili na način, ki bo za študente najboljši, kar pa nujno ne pomeni tudi v skladu z zakonom o malem delu. Pri tem pa tudi upokojenci želijo imeti zakonsko urejeno obliko dela, ki jim bo omogočala zaslužek, in to še zlasti tistim, ki se s skromno pokojnino komajda preživljajo. Na skupnem sestanku obeh organizacij so predstavniki upokojencev poudarili, da je treba študentsko delo urediti na način, kot to želijo študenti, saj predlog zakona o malem delu nedvomno odpravlja študentsko delo. Študenti pa so podprli zahtevo upokojencev, da je treba upokojencem na formalni in zakonski ravni omogočiti delo. Veliko je namreč upokojencev, ki se s prenizko pokojnino komajda preživljajo, z malim delom pa bi si lahko zagotovili dodatna finančna sredstva.

Tako upokojenci, kot tudi študenti občutijo socialno stisko, ki marsikomu onemogoča plačevanje stroškov za življenje in študij.

Predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak je sestanek ocenila z besedami: »Če tak predlog zakona študentom onemogoča zaslužek, s katerimi bi krili stroške študija, jih upokojenci podpiramo v njihovi zahtevi. Želimo si, da bi bile vse skupine, ki se jih dotika trg dela, zadovoljne in da bi spremembe v resnici izboljšale položaj posameznikov.« Predsednica ŠOS Katja Šoba pa je skupni sestanek ocenila takole: »Ne bomo dovolili, da bi interesi kapitala udarili po najšibkejših skupinah. Proti temu se bomo bojevali s skupnimi močmi. Poleg tega pa smo se z upokojenci dogovorili tudi za sodelovanje, s čimer bomo dodatno potrdili medgeneracijsko solidarnost. V torek, 23. marca, pripravljamo konferenco socialnih partnerjev, na kateri bodo predstavljena stališča posameznih skupin: upokojencev, sindikatov, študentov, dijakov ...«

Socialni in ekonomski učinki staranja (3)

Konec minulega leta se je predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak udeležila mednarodnega izobraževalnega programa o načrtovanju, implementaciji in spremljanju madridskega mednarodnega načrta Združenih narodov aktivnosti na področju staranja. Prvi dve nadaljevanji smo objavili v januarski in februarski številki ZDUS plusa.

Največji problem staranja na podeželju je dejstvo, da mladi odhajajo v mesta in puščajo starše, da skrbijo sami zase.

Veliko starejših na podeželju nima zagotovljenih pokojnin, zdravstvenega ali socialnega varstva. Vse večja vraščenost mladih v mestno okolje utegne vplivati na pomoč staršem na podeželju, tako da lahko starejši ostanejo brez finančne pomoči otrok in brez drugih virov. Povečevale se bodo razlike med delovno silo in starajočim se prebivalstvom, kar bo še povečalo socialne razlike.

Spričo povečevanja socialnih razlik se bodo družine in lokalne institucije znašle pod vse večjim pritiskom. Če se bo izgubila vloga družine kot dejavnika pomoči, bo sistem pomoči starejšim postajal vse dražji in zato težje dosegljiv. Staranje podeželskega prebivalstva bo znižalo pridelavo in prihodek, kar pa bo vplivalo tudi na gospodarstvo države.

Zavedati se moramo, da so razvite države postale bogate, preden so se postarale, medtem ko se bodo dežele v razvoju postarale prej, kot si bodo ekonomsko opomogle. (Gro Harlem Brundtland, nekdanja direktorica SZO).

Ali je vse slabo

Čeprav staranje na podeželju opozarja na vrsto resnih problemov v državah v razvoju, pa bi naredili napako, če bi ga ocenjevali zgolj z negativne plati. V nekaterih okoljih bi lahko staranje pomenilo spremembo socialnoekonomskih struktur, nove strukture pa bodo bolj usmerjene v samozadosten razvoj. Poleg tega je gledanje na stare ljudi kot na zaviralce razvoja preozko, napačno in škodljivo. Veliko je prednosti staranja, ki niso priznane, veliko je izkušenj in znanja, ki ga starejši prinesejo na delovno mesto, v družino in v lokalno skupnost. Tehnološki napredek in nove oblike organizacije družbe lahko povečajo pomen sta-

rejših v delu ter tako podeželju prinesejo socialnoekonomske spremembe.

Pozitivni učinki staranja prebivalstva

V Aziji in Latinski Ameriki pričakujejo, da bo predvideno zmanjšanje števila mladih ljudi (zaradi upadanja števila rojstev) obenem s stabiliziranjem števila odraslih zmanjšalo demografski pritisk. V Aziji so dežele, kjer se je podeželsko prebivalstvo bistveno postaralo, a se pridelava zaradi tega ni nič manjšala. Nasprotno, s povečanjem velikosti kmetij in z njihovo večjo ekonomsko učinkovitostjo so se razmere izboljšale.

Stopnja odvisnosti: nova priložnost

Za tradicionalne poglede na odvisnost je značilna trditev, da veliko število starih in otrok, se pravi 'neproduktivnih članov družbe', zmanjšuje možnosti za varčevanje in investicije. Preprosteje povedano, imeti veliko število zelo starih in otrok je drago. Toda zadnja desetletja se je v državah v razvoju zmanjšalo predvsem število otrok, in to zlasti otrok, mlajših od 15 let, medtem ko se je šele začelo povečevati število zelo starih. Prav to pa zanje pomeni novo priložnost in novo nišo, ki jo morajo države v razvoju izkoristiti za vlaganja v ekonomski razvoj in v izobraževanje.

Da bi bolj promovirale napredek in varnost ljudi vseh starosti, se morajo države v razvoju odgovorno lotiti izzivov, ki jih prinaša staranje prebivalstva na podeželju, zato morajo vnovič pretehtati agrarno in podeželsko politiko. Na skoraj vsaki stopnji demografskih sprememb imajo načrtovalci razvoja možnost, da odgovorijo na izzive. So področja, na katerih je status starejših visok in njihova moč odločanja velika, na teh področjih pa je lahko zelo učinkovita politika sodelovanja s starejšimi. Povsod pa morajo načrtovalci razvoja postati bolj občutljivi za možnosti in potrebe starejših. Če bodo to storili, bodo tudi lahko sprejeli modrejše odločitve.

Denimo: družine na podeželju bi morale imeti davčne olajšave, da bi lažje skrbele za starejše. Posebno pomoč je treba nuditi ženskam, ki živijo dlje in so revnejše, imajo pa več možnosti kot

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

moški, da v starosti delajo kot male kmetice, trgovke, zdravilke in pomočnice v gospodinjstvu. Probleme je mogoče spremeniti v izzive, če le ljudje dobijo pravo pomoč.

Podaljšanje delovne dobe in doživljenjsko učenje

V razvitih državah že dolgo priporočajo, da morajo starejši delati tako dolgo, kot želijo in kot lahko delajo. To lahko dobro vpliva na njihov prihodek, na trg delovne sile, na pokojnine in načrte socialne varnosti. To pa ne velja za starejše na podeželju držav v razvoju, pa tudi ne za fizična dela. V Afriki, ki jo je aids najbolj prizadel, starejši že delajo, kolikor morejo in dokler morejo; številni med njimi skrbijo za bolne otroke, prevzemajo delo na kmetiji in skrbijo za nedorasle vnuke.

Toda za to, da bi starejši lahko delali dlje, bo treba poiskati nove rešitve in spodbude, pa tudi nove rešitve pri zaposlovanju in upokojevanju.

Doživljenjsko učenje, ki ga promovirajo države v razvoju za zaposlovanje starejših delavcev in za izboljšanje njihovih zmogljivosti, še ni zaživelo. Uvajanje tega principa bo zahtevalo tudi drugačno politiko izrabe človeških virov.

Izročanje kmetije mlajšim, prenos zemlje in staranje

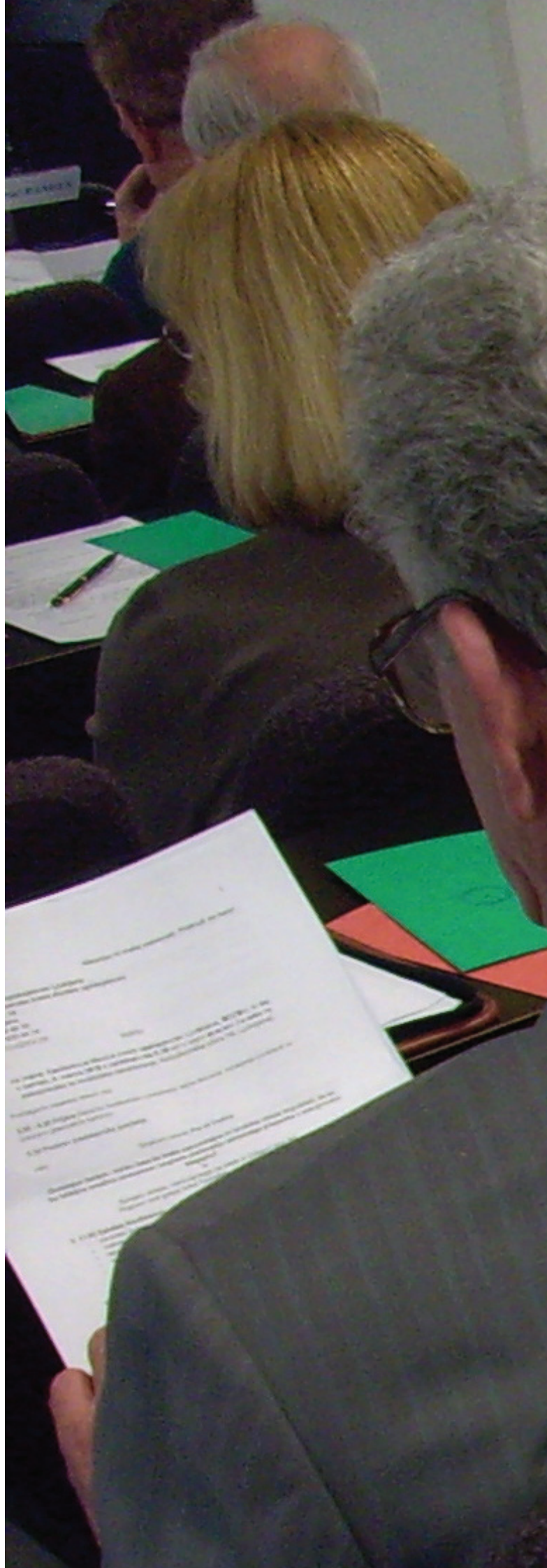
Vpliv staranja prebivalstva na zmanjševanje prebivalstva na podeželju in na prenos kmetij na mlajše generacije je šele treba raziskati. Nujne so raziskave potreb po financiranju servisnih dejavnosti za starejše na izoliranih območjih podeželja. To morda ni ena od prednostnih nalog, a moderna država mora zagotoviti, da starejši na podeželju ne bodo zapuščeni.

Prenos zemlje med generacijami pomembno vpliva na pridelavo hrane in na razvoj podeželja. Ker lastniki kmetij živijo dlje, lahko odrasli otroci prej zapustijo zemljo in se odselijo v mesta. Na drugi strani pa manjše družine pomenijo tudi manj dedičev, kar pa lahko spodbudi mlade, da bodo ostali doma in živeli kmečko življenje.

Pomembno je vedeti, da starejši igrajo pomembno vlogo, ko gre za prenos zemlje z generacije na generacijo, in to zlasti v tradicionalnih družbah. Kjer je zemlja last lokalne skupnosti, odločitve sprejemajo vodja in njegovi starejši vrstniki. Načrtovalci razvoja bi zato ravnali napak, če ne bi upoštevali vloge starejših, saj prav ti lahko odločajo o novih strategijah zagotavljanja hrane in socialne stabilnosti. Konstruktivna politika sodelovanja s starejšimi je zato odločilnega pomena za razvoj kmetijstva in za zagotavljanje hrane.

Politične odločitve in razvojne strategije morajo upoštevati velike razlike v procesu staranja prebivalstva med razvitimi in razvijajočimi se državami, upoštevati morajo različne razmere v različnih državah, zato je tudi pomembno, da je ta politika lokalno utemeljena.

dr. Mateja Kožuh Novak: Povzetki mednarodnega seminarja o staranju svetovnega prebivalstva in razvoju, Malta, oktober 2009, 3., zadnje nadaljevanje.

Podaljšanja javne razprave ne bo

Na ministra za delo, družino in socialne zadeve je ZDUS poslal dopis, v katerem ga prosi za podaljšanje javne razprave o zakonih o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, o socialno varstvenih prejemkih in o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Odgovorili so, da je ministrstvo vezano na roke, ki jih je potrdila vlada s Slovensko izhodno strategije 2010 – 2013, ti pa so vezani na posamezne faze priprav predpisov, zato ne morejo odstopiti od rokov, saj so tudi sami zavezani, da jih spoštujejo. ZDUS je ministrstvo prisluhnilo v toliko, da je za mesec dni podaljšalo javno razpravo o predlogu zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.

Razprava se bo nadaljevala v državnem zboru, ko mu bo vlada poslala omejenjene tri zakone v obravnavo in sprejemanje.

Objavljamo povzetke vseh treh predlogov, ki so jih pripravili v ministrstvu ali so jih povzeli naši strokovnjaki.

Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo

Dejavnost dolgotrajne oskrbe je namenjena oskrbi oseb, ki so zaradi bolezni, poškodb, invalidnosti in drugih vzrokov v daljšem časovnem obdobju odvisne od pomoči drugih pri opravljanju osnovnih vsakodnevnih opravil ali drugih opravil.

Dejavnost dolgotrajne oskrbe je z zakonom priznana za javni interes RS, na podlagi katerega se uresničuje socialna varnost državljanov. Opravljanje dejavnosti zakon označuje kot nepridobitno dejavnost, morebitni presežek prihodkov nad odhodki dejavnosti vlaga v razvoj te dejavnosti.

Zavarovanje za dolgotrajno oskrbo je po zakonu obvezno in prostovoljno. Obvezno zavarovanje opravlja javna služba kot nepridobitno dejavnost, torej kot zavod za zdravstveno zavarovanje in dolgoročno oskrbo.

Naloge države in občin na področju dejavnosti dolgotrajne oskrbe

V aktivnostih in pri ukrepanju na ravni države in občin za zagotavljanje dolgotrajne oskrbe sodelujejo država, občine, ZPIZ ter drugi izvajalci s področja dolgotrajne oskrbe. Država in občine zagotavljajo mrežo javne dolgotrajne oskrbe v skladu z zakonom. Mreža je določena v nacionalnem programu dejavnosti, ki jo na predlog vlade sprejme državni zbor.

Naloge države so:

- načrtovanje in razvoj dejavnosti, usklajevanje z drugimi področji socialne varnosti ter sprejemanje zakonskih podlag;
- razvoj preventivnih programov;
- organiziranje mreže izvajalcev in potrebnih objektov za opravljanje dejavnosti;
- zagotavljanje enakih pogojev za dostop do storitev dolgotrajne oskrbe, izobraževanje;
- plačevanje prispevkov za obvezno zavarovanje oseb.

Naloge občin:

- organiziranje mreže izvajalcev storitev za dolgotrajno oskrbo na domu;
- organiziranje prostovoljnih oblik pomoči;
- plačevanje prispevkov za obvezno zavarovanje.

Zakon tudi določa dolžnost zavarovanih oseb in služb, da preprečujejo potrebe

po dolgotrajni oskrbi, da skrbijo za zdrav način življenja, za zgodnje odkrivanje bolezni, za preventivo in za rehabilitacijo.

Nacionalni program dolgoročne oskrbe določa:

- cilje in strategijo razvoja dejavnosti in zavarovanja za dolgoročno oskrbo, roke za doseg ciljev ter potrebne ukrepe na tem področju;
- prednostne razvojne cilje;
- specifične potrebe in možnosti posameznih območij ali skupin zavarovanih oseb;
- finančne okvire za zagotavljanje dolgoročne oskrbe;
- druga razvojna vprašanja.

Nacionalni strokovni svet

Nacionalni svet spremljanja politiko dolgotrajne oskrbe ter daje pobude in mnenja k razvojnim usmeritvam na področju dolgotrajne oskrbe. Člane nacionalnega sveta imenujeta ministra, pristojna za socialo in zdravje.

Oblike dejavnosti dolgotrajne oskrbe:

- dolgoročna oskrba na domu (osebni pomočnik);
- institucionalna dolgoročna oskrba (24 ur na dan, dnevna, nočna);
- kombinirana.

Vrste storitev dolgotrajne oskrbe:

- opravljanje najpomembnejših vsakodnevnih opravil (prehrana, izločanje, osebna higiena, spanje ...);
- opravljanje podpornih dejavnosti (gospodinjstva, hišna opravila, kuhanje, nakupovanje, bančne storitve, pranje ...);
- rehabilitacija po tem zakonu (telesna aktivnost, kognitivno funkcioniranje ...);
- svetovanje in učenje.

Te storitve opravljajo izvajalci v okviru javnih služb ali zunaj njih.

Zakon določa tudi storitve in pravice, ki ne štejejo med storitve dolgotrajne oskrbe po tem zakonu. Gre za programe vzgoje in izobraževanja po predpisih o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, za programe po predpisih o rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov ipd.

Obvezno zavarovanje

Zakon posebej določa pogoje za uveljavljanje in priznavanje pravic iz obveznega zavarovanja. Pravice zavarovanih oseb iz obveznega zavarovanja so:

- kritje stroškov za storitve dolgoročne oskrbe;
- kritje stroškov za prilagoditev stanovanja;
- plačilo pripomočkov za dolgoročno oskrbo.

Kritje stroškov zavarovana oseba uveljavlja kot plačilo storitev, kot nadomestilo za dolgoročno oskrbo – denarno nadomestilo in kot plačilo pravic osebnega pomočnika.

Zakon določa kriterije za ugotavljanje upravičenosti do pravice po dolgoročni oskrbi. Obvezno zavarovanje upravičencu zagotavlja plačilo storitev dolgoročne oskrbe nad 230 evrov (odbitni znesek) priznane cene paketa storitev za koledarski mesec, pravico do denarnega nadomestila za storitve izvajalcev zunaj javne mreže, ki znaša 40 odstotkov priznane cene

paketa storitev. Možna je tudi kombinacija denarnega nadomestila in kritja stroškov storitev.

Plačilo pripomočkov za dolgoročne oskrbe poteka na podlagi:

- izposoje (sobno dvigalo, voziček in drugi pripomočki);
- trajne lastnine (stoma, kateter, sonda in drugo).

Izvajalci

Izvajalci so poklicni in nepoklicni.

Poklicni izvajalci so: javni zavodi, pravne in fizične osebe, ki dobijo dovoljenje ali koncesijo za opravljanje dejavnosti.

Nepoklicni izvajalci pa so: fizične osebe s statusom osebnega pomočnika, osebe, ki opravljajo dopolnilno delo, svojci uporabnika, nevladne organizacije in društva.

Javni zavodi za opravljanje dolgoročne oskrbe, fizične in pravne osebe, ki pridobijo koncesijo in dovoljenje za opravljanje storitev dolgoročne oskrbe, lahko poleg tega v skladu s predpisi o socialnem in zdravstvenem varstvu opravljajo tudi socialne in različne zdravstvene storitve, njihov obseg pa določa ustanovitelj.

Izvajalci v mreži javne službe: Storitve v javni mreži se v skladu z zakonom financirajo iz obveznega zavarovanja.

V mreži javne službe so lahko le poklicni izvajalci, torej javni zavodi, in pravne ter fizične osebe, ki pridobijo koncesijo.

V javni mreži izvajalci oblikujejo cene storitev v skladu z elementi iz programa dolgoročne oskrbe po tem zakonu.

Javne zavode ustanovijo ustanovitelji, to pa so:

- država za zagotavljanje institucionalne dolgotrajne oskrbe;
- občina za dolgotrajno oskrbo na domu.

Za ustanovitev javnega zavoda morajo biti zagotovljeni kadri, prostori, oprema, izpolnjeni pa morajo biti tudi drugi pogoji. To so domovi za zagotavljanje dolgoročne oskrbe, t. i. oskrbni domovi. Javni zavod upravlja svet zavoda, ki ga sestavljajo predstavniki ustanovitelja, lokalne skupnosti, delavcev zavoda, upravičencev, civilnih združenj. Vodenje javnega zavoda je zaupano direktorju, ki ga imenuje svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem.

Koncesijo za opravljanje javne dolgoročne oskrbe lahko pridobijo pravne in fizične osebe, ki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje. Koncesija za opravljanje dolgoročne oskrbe se v skladu z nacionalnim programom podeljuje na podlagi javnega razpisa, za določen čas in na podlagi pogodbe. Organ, pristojen za podelitev koncesije za opravljanje institucionalne dolgoročne oskrbe je pristojno ministrstvo za socialne zadeve v soglasju z ministrstvom za zdravje. Občinski organ pa je pristojen za podeljevanje koncesije za opravljanje dolgoročne oskrbe na domu.

Zakon posebej določa oblikovanje komisije za podeljevanje koncesije, postopek za izvedbo javnega razpisa, odločbe o podelitvi koncesije, vsebino koncesijske pogodbe, evidenco o podeljenih koncesijah, nadzoru nad podeljevanjem koncesij, prenehanje koncesije, odvzem koncesije ter postopek, če pride do stečaja izvajalca, ki mu je bila podeljena koncesija, ter nadaljnje zagotavljanje dolgoročne oskrbe.

Izvajalci zunaj javne mreže: Dolgoročno oskrbo zunaj javne mreže ali službe lahko opravljajo:

- pravne in fizične osebe, ki dobijo dovoljenje za dolgoročno oskrbo;
- fizične osebe, ki pridobijo status osebnega pomočnika;
- osebe, ki to dejavnost opravljajo kot dopolnilno delo;
- svojci upravičenca;
- nevladne organizacije s statusom društva na podlagi javnega interesa ter na podlagi socialnega ali zdravstvenega varstva, nimajo pa koncesije ali dovoljenja za opravljanje storitev dolgoročne oskrbe.

Izvajalci zunaj mreže morajo opraviti predpisani program usposabljanja.

Za izvajalce zunaj javne mreže, ki so navedeni v 1. alineji te točke, zakon določa pogoje za pridobitev dovoljenja ter pristojni organ, ki izda tako dovoljenje.

Kot izvajalec pomoči pri opravljanju temeljnih dnevnih opravil, ki jih določa zakon, je lahko tudi osebni pomočnik, to pa je lahko le oseba, ki je opustila zaposlitev in se je odjavila iz evidence zaposlenih.

Postopki in način uresničevanja pravic iz obveznega zavarovanja za dolgoročno oskrbo

Zakon podrobneje določa postopke in način uresničevanja pravic iz obveznega zavarovanja za dolgoročno oskrbo v okviru zavoda. Pri odločanju o pravicah zavarovancev do dolgoročno oskrbe zavod odloča po splošnem upravnem postopku, če ta zakon ne določa drugače. Zakon podrobno določa postopek od vložitve vloge za dolgoročno oskrbo, priprave individualnega načrta dolgoročne oskrbe do pristojnosti in nalog komisij zavoda, vloge koordinatorja, odločanja o pravicah zavarovanih oseb in izbire izvajalca itd.

Financiranje in viri sredstev iz obveznega zavarovanja dolgoročne oskrbe

Financiranje omogočajo:

- javna sredstva (sredstva zavoda in sredstva državnega proračuna in proračunov občin);
- zasebni vir, ki jih upravičenci ali drugi zavezanci za plačilo pravic dolgoročne oskrbe namenjajo tej dejavnosti.

Viri sredstev iz obveznega zavarovanja so:

- plačilo prispevkov za dolgoročno oskrbo;
- proračun RS;
- donacije pravnih in fizičnih oseb;
- drugi prihodki zavoda.

Skupščina zavoda sprejme za koledarsko leto finančni načrt, potrdi pa ga vlada. Če pride do presežka prihodkov nad odhodki, je treba ta sredstva prerazporediti v rezervna sredstva.

Zakon predvideva tudi oprostitev plačil za primere, ki jih določa zakon, prav tako zakon določa plačilo stroškov za dolgotrajno oskrbo oseb, ki niso vključene v obvezno zavarovanje, zagotavlja pa ta sredstva proračun RS.

Nosilec obveznega zavarovanja za dolgoročno oskrbo je zavod kot javna služba, ki deluje po predpisih in zakonodaji s področja zdravstvenega zavarovanja in tega zakona.

Pravice iz prostovoljnega zavarovanja

Plačilo pravic iz prostovoljnega zavarovanja dolgoročne oskrbe ureja poseben zakon in je prav tako javni interes RS.

Partnerski odnosi v zagotavljanju dolgoročne oskrbe

Program zagotavljanja dolgoročne oskrbe sprejemajo zavod, poslovna združenja izvajalcev dolgoročne oskrbe kot javne službe, združenja dobaviteljev medicinskih in tehničnih pripomočkov ter pristojni ministrstvi. Vsebina programa in dogovora mora upoštevati zakonske kriterije in kriterije nacionalnega programa, posebej pa to velja za elemente vrednotenja programa. Zakon določa postopek sprejemanja dogovor, pa tudi postopek pogajanj med partnerji dogovora.

Kakovost in varnost storitev dolgoročne oskrbe

Zakon zavezuje zavod, izvajalce in pristojni ministrstvi da nenehno povečujejo kakovost dolgoročne oskrbe.

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Druge zakonske vsebine

Zakon zagotavlja predpisane načine pridobivanja, hranjenja in obdelave podatkov o potrebah zavarovancev za dolgoročno oskrbo, o evidencah zavarovanih oseb, o evidenci zavezancev ipd. V nadaljevanju določa tudi nadzor nad zagotavljanjem dolgoročne oskrbe, določa pa tudi načine nadzora in njihove nosilce.

Prehodne in končne rešitve

V tem poglavju zakon določa roke za preoblikovanje Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v zavod za zagotavljanje dolgotrajne nege ter način upravljanja v prehodnem obdobju. Določa roke tudi za nastanek obveznega zavarovanja, informacijski sistem evidenc, zaposlitev ustreznih kadrov in materialnih pogojev, prenos nekaterih nalog iz dosedanjih institucij na nove (npr. z ZPIZ), pa prenos sredstev iz občin v proračun RS ipd.

Predlog zakona o socialno varstvenih prejemkih

Za dosedanji sistem denarnih socialnih pomoči (v nadaljevanju: DSP) so značilne številne pomanjkljivosti:

- višina DSP ne omogoča kritja minimalnih življenjskih stroškov;
- posamezniki, ki DSP prejemajo trajno (zaradi trajne nezaposljivosti in trajne nezmožnosti za delo ali starosti nad 65 let), ne morejo kriti življenjskih stroškov, ni pa se jim mogoče na dolgi rok izogniti (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanje trajnih dobrin ipd.);
- v praksi je prihajalo do diskriminacije družin, katerih otroci so prejeli preživnino (nadomestilo preživnine, družinsko pokojnino), višjo od minimalnega dohodka, ki jim gre, in zato pri ugotavljanju upravičenosti do DSP ni bila upoštevana, prav tako pa tudi ne njihovi dohodki, pa tudi družin, katerih otroci so prejeli preživnino, nižjo od minimalnega dohodka, ki jim gre, pri ugotavljanju upravičenosti do DSP pa so se upoštevali, prav tako kot so se upoštevali tudi njihovi dohodki;
- v praksi je določene okoliščine težko preverjati (dejanski obstoj lastnega gospodinjstva, zunajzakonske skupnosti in enostarševske družine);
- določbe veljavnega zakona o zaposlovanju prejemnikov DSP so še vedno premalo fleksibilne ali pa jih s v praksi sploh ne uporabljamo;
- veljavni zakon ne vsebuje določb o sodelovanju Zavoda RS za zaposlovanje in centrov za socialno delo pri obravnavi tistih brezposelnih upravičencev do DSP, ki jih začasno ni mogoče zaposliti zaradi težav v duševnem zdravju, težav z odvisnostjo, ipd., prav tako zakon tudi ne ureja razmer, ki vplivajo na njihovo začasno nezaposljivost;
- sredstva, ki jih namenjajo humanitarne, invalidske organizacije ali dobrodelne ustanove za preživljanje posameznikov, štejejo kot lasten dohodek posameznika ali družine;
- rok za dokazovanje namenske porabe izredne denarne socialne pomoči ter rok za njeno porabo sta prekratka, prepoved upravičenosti do izredne denarne socialne pomoči pa predolga;
- absolutni rok treh let za začetek postopka ugotavljanja upravičenosti do DSP po uradni dolžnosti ni primeren za ugotavljanje upravičenosti do trajne DSP;
- način ugotavljanja dohodka iz dejavnosti in premoženja ni primeren.

Osnovni cilji predlaganih sprememb so izboljšati razmere, prilagoditi DSP spremembam na drugih področjih, odprava varstvenega dodatka (pokojninsko področje), uvedba otroškega dodatka od rojstva do 18. leta starosti, štetje otroškega dodatka kot lasten dohodek na način, da se od dodeljene višine otroškega dodatka odšteje univerzalni del otroškega dodatka (družinsko področje), uvedbe evidence iskalcev zaposlitve (področje zaposlovanja), prilagoditev višine osnovnega zneska minimalnega dohodka (t. j. zneska, ki preprečuje absolutno revščino in zagotavlja sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje), nov izračun višine minimalnih življenjskih stroškov za tiste, ki DSP prejemajo le začasno, in za

tiste prejemnike, ki zaradi osebnih vzrokov in okoliščin, na katere ne morejo vplivati (trajna nezmožnost za delo, trajna nezaposljivost, osebe starejše od 65 let) trajno prejemajo DSP, in tisti, ki si s pridobitnim delom ne morejo zagotoviti sredstev za kritje življenjskih stroškov, se jim pa na dolgi rok ni mogoče izogniti (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanje trajnih dobrin, ipd.), racionalizacija proračunskih odhodkov pri podeljevanju denarnih socialnih pomoči in uvajanje bolj učinkovitih kriterijev, spodbujanje zaposlenih in samozaposlenih prejemnikov DSP k večji delovni aktivnosti ali ohranjanju motivacije za delo, pomoč pri odpravljanju okoliščin, ki vplivajo na začasno nezaposljivost posebne skupine brezposelnih upravičencev do DSP, ki zaradi težav v duševnem zdravju, težav z odvisnostjo in podobnih težav začasno niso zaposljivi.

Predlog zakona uveljavlja spremembe, kot so nov znesek minimalnega dohodka, nova merila za določitev minimalnega dohodka, ki posameznemu družinskemu članu omogoča osnovno preživetje, dodatek za aktivnost, nova definicija enostarševske družine, zakonske domneve o obstoju zunajzakonske skupnosti, ustavitev posebne komisije za sodelovanje med Zavodom RS za zaposlovanje in centri za socialno delo pri obravnavi posebne skupine brezposelnih upravičencev do DSP, šestmesečna prepoved dodelitve nove DSP, če je upravičenec pred izdajo ali ob izdaji odločbe, s katero mu je bila dodeljena DSP, prikazoval lažne podatke, jih zamočal ali pa je sporočil neresnične podatke, nov načina upoštevanja premoženja, novi krivdni razlogi za neupravičenost do DSP in fleksibilnejši pogoji dokazovanja namenske porabe izredne DSP, nov načina upoštevanja dohodka iz dejavnosti ter v primeru nasilja v družini uvedba dodatne nove prve odrasle osebe v družini, uvedba nove pravice, t. j. pravice do varstvenega dodatka ali povečanja denarne socialne pomoči za varstveni dodatek.

Predlogu zakona na podlagi odločbe ustavnega sodišča o razveljavitvi 27. člena ZSV (Uradni list RS, št. 21/06) uvaja tudi spremembe pri upoštevanju preživnine, nadomestila preživnine, družinske pokojnine in drugih prejemkov, dobljenih na podlagi izvršilnega pravnega naslova zavoljo kritja življenjskih stroškov otrok in pastorkov, štejejo v dohodek družine ali posameznika, otroci, ki prejemajo navedene dohodke pa se po novem upošteva pri ugotavljanju upravičenosti do DSP, njihovi navedeni dohodki pa le v delu, ki ne presega meje osnovnega preživetja. Predlagano je tudi, da se pri prejemnikih trajne denarne socialne pomoči, pri upravičencih do povečanja DSP za varstveni dodatek in upravičencih do varstvenega dodatka v zemljiško knjigo zapiše v korist Republike Slovenije zaznamba o prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, ki je v njegovi lasti.

Predlog zakon odpravlja tudi ugotovljena neustavnost zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, kar sledi iz odločbe ustavnega sodišča, objavljene v Uradnem listu RS, št. 122/2007, dne 28. 12. 2007. Iz obrazložitve te odločbe sledi, da je treba invalidom, ki imajo status invalida po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list RS, št. SRS, št. 41/1983) in ki prejemajo nadomestilo za invalidnost, zagotoviti ustrezno varstvo že v sistemu socialnega varstva ter jim tako omogočiti predvsem minimalno stopnjo dohodkovne varnosti. Ker zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb ne upošteva posebnih potreb invalidov, je treba urediti tak sistem dodeljevanja socialnih transferjev, ki bo kril osnovne potrebe invalidov ter jim zagotavljal primerno življenjsko raven. Na podlagi navedenega je tako edino pravilno, da nadomestila za invalidnost pa hkrati z varstvenim dodatkom prenesemo v sistem denarnih socialnih pomoči, posebne pravice invalidov, utemeljene z osebnih okoliščinami invalidov, zaradi katerih so prikrajšani pri določenih dobrinah ali jim je oteženo uresničevanje določenih pravic, pa uredimo s predpisi s področja varstva invalidov.

Predlog zakona uvaja:

- nove višine osnovnega zneska minimalnega dohodka (288,81 evra);
- nova merila za določitev minimalnega dohodka, ki posameznemu družinskemu članu zagotavlja osnovno preživetje;
- nove pravice do varstvenega dodatka.

Zaradi predvidene odprave pravice do varstvenega dodatka na pokojninskem

področju, ki je socialni korektiv, je treba osebam, ki so ga doslej prejemale, zagotoviti socialno varnost na podlagi DSP. Predlagana je rešitev, da se trajno nezaposljivim osebam, osebam, ki so trajno nezmožne za delo, in osebam, starejšim od 65 let, če si s pridobitnim delom ne morejo zagotoviti sredstev za kritje življenjskih stroškov, ki pa se jim na dolgi rok ni mogoče izogniti in ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanje trajnih potrošnih dobrin ipd.) dodeli varstveni dodatek kot samostojna pravica ali kot povečanje DSP za to pravico. Njegova višina je odvisna od tega, ali je oseba samska (0,56 odstotka osnovnega zneska minimalnega dohodka ali 161,73 evra), ali je nahaja v družini z družinskim članom, ki ima status aktivne osebe, ali pa oseba, ki tudi izpolnjuje navedene pogoje (0,28 odstotka osnovnega zneska minimalnega dohodka ali 80,87 evra);

- dodatek za aktivnost, ki je izražen v ponderju 0,56 in 0,28;

Predlagana je namreč rešitev, da se osebi, ki je delovno aktivna v določenem številu ur na mesec, samozaposlenemu upravičencu in upravičencu, ki opravlja kmetijsko dejavnost, dodeli dodatek k minimalnemu dohodku, ki bi mu šel, če ne bi imel drugih dohodkov. Dodatek naj bi spodbujal k delu ali ohranjanju motivacije za delo zaposlenih in samozaposlenih, njegova višina pa naj bi bila odvisna od tega, ali je upravičenec delovno aktiven v obsegu 50 do 88 ur na mesec (0,28) ali za več kot 88 ur na mesec, ali gre za samozaposleno osebo ali osebo, ki opravlja kmetijsko dejavnost (0,56):

- novo definicijo enostarševske družine, ki je skupnost enega od staršev z otroki, kadar je drugi starš umrl ali ni znan, če mu je bila odvzeta roditeljska pravica ali poslovna sposobnost, če je zadržan (je v zaporu);

- zakonsko domneve o obstoju zunajzakonske skupnosti.

Navedena rešitev je predlagana, da bi preprečili zlorabe pri uveljavljanju pravic iz predloga zakona. Domneva pa je izpodbojna – upravičenec lahko dokaže, da temu ni tako:

- posebno komisijo za sodelovanje med Zavodom RS za zaposlovanje in centri za socialno delo pri obravnavi posebne skupine brezposelnih prejemnikov DSP;
- šestmesečno prepoved dodelitve nove DSP, če je upravičenec pred izdajo odločbe ali ob izdaji odločbe o dodelitvi DSP lažno prikazoval podatke, jih zamolčal ali je sporočil neresnične podatke;
- nove krivdne razloge za neupravičenost do DSP;
- nove, fleksibilnejše pogoje dokazovanja namenske porabe izredne DSP.

Predlagana je rešitev, da mora prejemnik izredne denarne socialne pomoči najkasneje ob vložitvi nove vloge za izredno DSP (veljavna zakonodaja: v materialnem roku 15 dni od prejema pomoči) predložiti centru za socialno delo dokazila o namenski porabi dodeljene pomoči, ki mora biti porabljena v roku 30 dni od prejema DSP (veljavna zakonodaja: v materialnem roku 15 dni od prejema pomoči), sicer izgubi pravico do izredne DSP za 18 mesecev po mesecu, ko jo je prejel;

- nov način upoštevanja dohodka iz dejavnosti.

Zakon posebej ureja primer, ko posameznik dejavnost šele začne opravljati in je na tej podlagi tudi vključen v obvezno zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ali je njegov dohodek iz dejavnosti nižji od minimalne plače. V tem primeru predlog zakona predvideva, da oseba dobiva vsaj minimalno plačo, zmanjšano za akontacijo dohodnine in za prispevke za socialno varnost;

- dodatno novo prvo odraslo osebi v družini, če pride do nasilja v njej;

Predlagana je rešitev, da se kot prva odrasla oseba v družini šteje tudi polnoletna oseba, ki so jo starši v skladu s predpisi dolžni preživljati, a zaradi nasilja v družini ni več povezana z družino, ali pa zaradi tega tečejo postopki proti družini;

- nov načina upoštevanja premoženja.

Predlagana je rešitev, da se pri upoštevanju nepremičnega premoženja kot vrednost stanovanj ali stanovanjske hiše ugotavlja na podlagi javnih evidenc GURS (register vrednosti nepremičnin), upošteva pa se tako, da se dohodek posameznika ali družine poveča za fiktivno določen dohodek v višini ene dvanajstine letnega zneska obresti, izračunanega na podlagi presežka vrednosti tega premoženja nad vrednostjo primernega stanovanja ali stanovanjske hiše, ki ga vsako leto določi minister za finance.

Predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Namen zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev je zasnovati bolj pravično in bolj dolgoročno vzdržno socialno državo. Preglednejši in enostavnejši sistem socialnih transferjev bo omogočil, da bodo pomoč dobili tisti, ki so jo resnično potrebni, preprečil pa bo doslej pogosto izkoriščanje in zlorabo sistema. Predlagane rešitve predvidevajo poenostavitev sistema socialnih transferjev, odvisnih od materialnega položaja družine, večjo preglednost tega sistema in večjo učinkovitost ter manj zlorab.

Navedene cilje je mogoče doseči z:

- ustavitvijo centralne evidence pravic iz javnih sredstev in s povezavo informacijskih sistemov;
- zagotovitvijo enega mesta odločanja;
- s poenotenjem elementov, ki vplivajo na odločitve o socialnih pravicah;
- s spremembo kriterijev za upravičenost do nekaterih socialnih pravic, mogoče tudi spodbud za zaposlovanje.

Centri za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) postajajo vstopna točka v sistem socialnih pravic, ki ne temeljijo na socialnem zavarovanju in o njih ne odločajo organi blagajn socialnega zavarovanja. Od materialnega položaja so odvisni naslednji denarni prejemki in pravice do subvencij ali znižanega prispevka (pravice iz javnih sredstev):

- denarni prejemki;
- otroški dodatek;
- denarne socialne pomoči;
- državne štipendije;

ter subvencije in plačila:

- znižano plačilo za programe vrtcev, ki jih uresničujejo javne službe;
- subvencija malice za učence in dijake;
- subvencija prevozov za dijake in študente;
- oprostitve plačil socialno-varstvenih storitev in prispevek k plačilu sredstev, namenjenih za plačilo in doplačilo pravice do družinskega pomočnika;
- subvencija najemnine neprofitnega najemnega stanovanja, namenskega najemnega stanovanja, bivalne enote, tržnega najemnega in hišniškega stanovanja;
- pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene osebe;
- pravica do plačila prispevka za zdravstveno zavarovanje za državljane Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovanci iz kakega drugega naslova.

Zakon ohranja načelo, uveljavljeno pri navedenih pravicah iz javnih sredstev v veljavni področni zakonodaji, da se pomoč dodeli, kadar dohodek oseb, upoštevanih pri ugotavljanju materialnega položaja, ne dosega meje dohodkov, ki je določena za posamezno pravico iz javnih sredstev. Pri tem pa zakon ne posega v druge pogoje, ki jih določajo predpisi, ki urejajo to pravico. Tudi ne posega v delovno področje posameznega pristojnega ministrstva niti ne posega v vire financiranja. V načelu tudi ne posega v višino posamezne pravice – določa jo le za tiste pravice, katerih višino je bilo treba prilagoditi zavoljo poenotenja upoštevanih dohodkov, zaradi spremenjenega načina upoštevanja dohodkov (namesto bruto načina neto izračun) ali zaradi določitve vrstnega reda pravic.

Določa pa:

- vrstni red uveljavljanja pravic;
- enoten način ugotavljanja materialnega položaja;
- meje dohodkov, ki se upoštevajo pri uveljavljanju denarnih prejemkov in drugih pravic, ki so odvisne od materialnega položaja;
- višino določenih pravic iz javnih sredstev;

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Sklepi sej ZDUS

Sklepi 5. seje komisije ZDUS za kadrovske zadeve.

Datum: 3. 2. 2010.

Prisotni: Martina Kralj, Vida Karolina Rozman, Emil Hedžet, Igor Lazar, Franc Weindorfer in Anton Šoba.

Odsotnost opravičili: Ana Bilbija, Mojca Zdovc in Vladislav Puc.

Drugi prisotni: Zdenka Ferfila in Milan Zabavnik (tajnica in strok. sod., oba ZDUS).

Potrditev zapisnika 4. seje komisije ZDUS.

Sklep: Besedilo 4. točke zapisnika, ki omenja DU Litija, se spremeni v DU Prevalje. Tako popravljen zapisnik je komisija soglasno potrdila.

Poročilo o delu komisije ZDUS v letu 2009.

Sklep: Komisija sprejema poročilo o delu kadrovske komisije ZDUS za leto 2009 in ga daje UO ZDUS v vednost. Poročilo o delu kadrovske komisije ZDUS za leto 2009 je sestavni del zapisnika.

Obravnavanje osnutka pravilnika o priznanjih ZDUS.

Sklepi:

- Predloženi osnutek pravilnika o priznanjih (z dne 20. 1. 2010) je s sprejetimi pripombami in dopolnitvami kot predlog pravilnika o priznanjih primeren za obravnavo;
- predlog pravilnika o priznanjih bo v roku 30 dni poslan v obravnavo pokrajinskim zvezam društev upokojencev;
- komisija bo po preteku tega roka določila dokončen predlog pravilnika o priznanjih in ga predložila v sprejem upravnemu odboru ZDUS;
- strokovni sodelavec Milan Zabavnik bo poslal predlog pravilnika o priznanjih vsem PZDU v 30-dnevno obravnavo. V tem roku bo strokovni sodelavec na ZDUS zbiral morebitne predloge, stališča in pripombe k predlogu pravilnika o priznanjih ZDUS in za prihodnjo sejo kadrovske komisije pripravil pregled teh pripomb.

Program dela komisije za leto 2010.

Sklepa:

- Komisija sprejema program dela za leto 2010 in ga daje UO ZDUS v vednost. Program dela komisije je sestavni del zapisnika.
- Komisija za kadrovske zadeve ZDUS se preimenuje v komisijo za kadrovske in organizacijske zadeve ZDUS. Predlog za preimenovanje bo komisija predložila UO ZDUS v sprejem.

Obravnavanje zamujenih predlogov za priznanja ZDUS 2009.

Sklep: Komisija daje UO ZDUS v sprejem predlog o podelitvi priznanj upokojencem Južne Primorske, ki ga je prepozno predložila PZDU. Skladno z že sprejetim sklepom komisije nosi stroške za

izdelavo priznanj PZDU Južne Primorske. Predlog za priznanja upokojencem Južne Primorske je sestavni del tega zapisnika.

Imenovanje skupine za pripravo predloga sprememb in dopolnitev statuta ZDUS in predlogov aktov ZDUS.

Sklep: V skupino za pripravo predloga sprememb in dopolnitev statuta ZDUS in predloge aktov ZDUS komisija imenuje naslednje člane: Zdenka Ferfila, Branka Kastelic, Martina Kralj, Vida Karolina Rozman, Anka Tominšek, Mirko Miklavčič, Milan Zabavnik in Franc Weindorfer.

Razno.

Sklep: Spričo zahtevnosti gradiva predsednica komisije določi dodatnega člana in ga na prvi naslednji seji predloži v potrditev članom komisije.

Sklepi 1. seje komisije ZDUS za gospodarske zadeve.

Datum: 23. 2. 2010.

Prisotni: Janko Deželak, Igor Lazar, Vladislav Puc, Franc Šmajd in Franc Trampuž.

Odsotnost opravičil: Valter Drozg.

Drugi prisotni: Ana Bilbija in Francka Četković (članici skupščine KAD), Anja Strojnik Štampar (članica uprave KAD), Anka Tominšek (predsednica sveta SPIZ), Djaliil Bahtiar (član uprave KAD), Borut Jamnik (direktor KAD), Mirko Miklavčič (podpredsednik ZDUS), Aldo Ternovec (član skupščine KAD) in Milan Zabavnik (strok. sod. ZDUS).

Predstavitev preoblikovanja KAD.

Sklep: Sklepov ni bilo, v razpravi so sodelovali vsi prisotni.

Konstituiranja komisije za gospodarske zadeve.

Sklep: Za predsednika komisije ZDUS za gospodarstvo je bil soglasno izvoljen Janko Deželak, člani komisije pa so Igor Lazar, Vladislav Puc, Franc Šmajd in Franc Trampuž.

Izhodišča za program dela komisije.

Člani komisije so predstavili svoje poglede na delo komisije in predstavili smernice za sestavo programa, ki bo pripravljen do naslednje seje komisije.

Dogovor o načinu in rokih obravnave Slovenske izhodne strategije 2010 – 2013.

Ker je gradivo obsežno in ga vsi niso dobili, bo komisija o tej točki dnevnega reda odločala na naslednji seji.

Sklepi 7. seje komisije ZDUS za tehniško kulturo.

Datum: 3. 3. 2010.

Prisotni: Lojze Gobec, Aleksander Marič in Andrej Jus.

Odsotnost opravičila: Andrej Korenčan (poslal odstopno izjavo), Jožef Bitežnik, Janez Kompare in Ivan Polanec. Zaradi odsotnosti več članov komisije se dve točki dnevnega reda preneseta na naslednjo sejo komisije.

Digitalna fotografija.

Sklep: Komisija pristopa k akciji Digitalna fotografija in starejši ljudje. V ta namen bo ponudila PZDU izvedbo tečajev digitalne fotografije. Del stroškov bo krila komisija, del pa naj bi jih krili s sponzorskimi sredstvi. Ponudbo za izvedbo tečaja bo pripravil M. Intihar. Komisija bo ob festivalu pripravila razstavo fotografij.

Tehniško-kulturne aktivnosti v PZDU in DU.

Sklep: O izkušnjah bi kazalo spregovoriti v ZDUS plusu in tako informirati članstvo o možnih posebnih oblikah aktivnosti na področju tehniške kulture.

Program dela komisije v letu 2010.

Sklep: Že v tem letu se za širjenje znanj in izkušenj na področju tehniške kulture začnemo vzpostavljati mrežo povezav z Zvezo za tehniško kulturo Slovenije in z drugimi strokovnimi organizacijami.

Okrogla miza o tehniško-kulturnih aktivnosti starejših na 10. festivalu.

Sklep: Tehniška komisija rezervira enega od terminov za tematske delavnice ZDUS.

Razno.

Sklep: Ker je med starejšimi veliko invalidov in bi potrebovali tehnične pripomočke, ki pa jih ne poznajo, bi bilo koristno obiskati rehabilitacijski center Soča v Ljubljani, če bo dovolj zanimanja med člani. Prav bi bilo, da se tudi člani tehniške komisije seznanijo z možnostmi uporabe sodobne tehnologije v službi invalidov.

Sklepi 2. seje komisije ZDUS za gospodarske zadeve.

Datum: 15. 3. 2010.

Prisotni: Janko Deželak, Igor Lazar, Vladislav Puc, Franc Šmajd in Franc Trampuž.

Odsotnost opravičil: Valter Drozg.

Drugi prisotni: Mirko Miklavčič (podpredsednik ZDUS), Aldo Ternovec (član skupščine KAD) in Milan Zabavnik (strok. sod. ZDUS).

Potrditev zapisnika 1. seje komisije.

Sklep: Zapisnik 1. seje komisije z dne 23. 2. 2010 je bil soglasno sprejet.

Program dela komisije za leto 2010.

Sklep: Člani komisije so soglasno sprejeli spremenjeni načrt dela za leto 2010 in obravnavali poročilo o poslovanju ZDUS za leto 2009 ter finančni načrt za leto 2010. Komisija bo sodelovala pri zagotavljanju finančnih sredstev za delo ZDUS, spremljala gospodarjenje s premoženjem ZDUS, uresničevanje finančnega načrta Nepremičninskega sklada ZPIZ, spremljala gospodarjenje s sredstvi, namenjenimi pokojninski blagajni (Triglav, KAD, ZPIZ, proračun RS). Komisija bo predlagala način trženja oglasov in reklam v medijih ZDUS, spremljala bo aktivnosti pri pripravi Festivala za tretje življenjsko obdobje, pripravila bo kartice ugodnosti za člane ZDUS, spremljala bo sprejete pogodbene obveznosti ZDUS (npr. sklad Vzajemne samopomoči) in sodelovala pri pripravi drugih dogovorjenih dokumentov v ZDUS.

Izhodna strategija RS za obdobje 2010 – 2013.

Sklepi:

- Komisija predlaga UO ZDUS, da spremlja proces izhoda iz krize;
- člani komisije predlagajo, da naj se v spremljanje dogodkov vključijo vsi organi ZDUS in naj bedijo nad aktivnostmi, da ne bi vlada s svojo strategijo reševanja krize bistveno poslabšala pokojninskega sistema in s tem položaja upokojujencev;
- pokojninska blagajna naj bo ločena od drugih prejemnikov socialne pomoči. Materialni viri pokojnin se ne smejo krčiti.
- komisija nalaga predstavnikom ZDUS v svetu ZPIZ, da intervenirajo v vseh primerih, ko bi lahko prišlo do bistvenega poslabšanja položaja upokojujencev;
- strokovni sodelavec ZDUS naj do naslednje seje pripravi preglednico vseh komisij ZDUS, pa tudi povzetek stališč komisije za pokojninsko politiko ZDUS do te strategije.

Obravnava poročila o poslovanju ZDUS in finančnega načrta 2010.

Sklepa:

- Člani komisije so seznanjeni z letnim finančnim poročilom za leto 2009.
- Člani komisije so obravnavali in soglašajo s finančnim načrtom 2010.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

SREČO JE LEPO DELITI.

ZAVAROVALNA

POLICA

ZAVAROVANJE
ZA VARNE
VOZNIKE

-10%

PAMETNO JE IMETI DOBRO ZAVAROVAN AVTO.

 triglav

POPUST VELJA ZA ZAVAROVANCE, STARE 33 LET IN VEČ, PRI ZAVAROVANJU AVTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI IN ZAVAROVANJU VOZNIKA ZA ŠKODO ZARADI TELESNIH POŠKODB, IN SICER ZA OSEBNA VOZILA V LASTI IN UPORABI FIZIČNIH OSEB. VEČ INFORMACIJ NA AVTO.TRIGLAV.SI.